

Příloha č. 2 ke stanovisku KZPS ČR na 119. PS RHSD dne 22. června 2015

Návrh konkrétních opatření k odstranění krizového stavu v oblasti středního odborného technického vzdělávání a výuky řemesel stavebního charakteru

Svaz podnikatelů ve stavebnictví ČR (dále jen SPS nebo Svaz) ve svém dokumentu Politika SPS v novém politickém období, zaměřená na vnější prostředí i vnitřní činnost SPS, deklaruje jako jednu z priorit propagaci technického vzdělávání a obnovu úrovně odborného učňovského školství. V tomto návrhu navazuje na formulace cílů, které jsou obsaženy ve všeobecně respektovaném koncepčním materiálu SPS „Krise učňovského školství ve stavebnictví a návrh jejího řešení“, JUDr. Pavel Novák a kolektiv, Praha 2007.

Svaz si plně uvědomuje základní příčiny krizového stavu středního odborného školství a výuky řemesel, mezi které patří zejména:

- nepříznivý demografický vývoj, snížení počtu žáků, kteří přicházejí do systému středního školství
- chybějící koncepce a účinná systémová podpora veřejné správy směřující k rozvoji odborného technického školství zpracovaná za spoluúčasti vzdělávacího procesu.
- všeobecný pokles zájmu o technické obory a výuku řemesel u žáků i jejich rodičů
- nežádoucí poměr nabídky mezi humanitními a technickými obory neodpovídající potřebám trhu
- vysoký počet soukromých středních škol netechnického zaměření, stávajících i nově otevíraných za lepších podmínek jejich financování
- významné narušení proporcí mezi počty žáků v oborech zakončených výučním listem a v oborech zakončených maturitou
- s tím související klesající kvalita znalostí absolventů těchto škol
- nízká společenská prestiž učebních řemeslných oborů - pohrdání manuální prací
- neustále se snižující manuální zručnost žáků končících povinnou školní docházkou
- chybí systém vzdělávání učitelů
- absence provázanosti všeobecně vzdělávacích předmětů s odbornými a s odborným výcvikem tak, aby výuka tvořila systém a motivovala žáky ke studiu
- centrální orgány vydávají teze, že odborná výchova k určitému oboru je škodlivá, protože dnes nikdo nemůže vědět, jaké odbornosti budou po uplynutí učebních cyklů zapotřebí a je tudíž nutné jít cestou všeobecného vzdělání
- téměř neexistuje cílená spolupráce mezi jednotlivými ministerstvy, které oblast učňovského školství ovlivňují
- nízké, téměř nulové povědomí žáků základních škol o řemeslných oborech
- nežádoucí rozložení odborných technických škol, rozdílná kvalita výuky, materiálové vybavení ve školách neodpovídá úrovni současných technologií
- nerespektování závislosti odměňování pedagogů na kvalitě jejich práce

- různé vybavení škol učebnicemi
- rozvíjení vlastní iniciativy v krajích vzhledem k absenci centrální
- nedostatečná komunikace mezi zřizovateli škol, školami a podnikatelskou sférou v jednotlivých krajích.
- podrobná konkretizace vzdělávacích programů nerespektujících specifické požadavky učňovského školství
- nedostatečná schopnost škol sledovat vývoj doby, rámcové vzdělávací programy odborných škol nereagují na potřeby trhu práce. Důsledek - absence zájmu o učení ze strany žáků
- nesprávné vnímání žáků, že se v této škole povinně učí to, co v životě nebudou nikdy potřebovat, a z toho plynoucí formální navštěvování školy a pocit zbytečnosti. Učitelé nedokáží žáky motivovat a vysvětlit jim souvislosti vyučovaných témat s jejich budoucí profesí.
- rozdílný pohled na učitele odborného výcviku a ostatní učitele, uplatňovaný v dnes platných zákonných normách pro oblast školství, odrazuje odborníky, kteří by mohli úspěšně pracovat jako učitelé odborného výcviku
- nízký zájem podnikatelské sféry o podporu odborného technického školství především z důvodu absence motivačních stimulů pro podniky
- snaha stavebních firem držet minimum svých kmenových zaměstnanců a většinu prací řešit prostřednictvím živnostníků, zájem o vyučence je nízký
- nízký počet firem, které opravdu spolupracují s odbornými školami, o podpoře formou zaměstnávání učňů na stavbách se dá hovořit pouze výjimečně.

Příčiny krizového stavu a návrh na jejich odstranění jsou pojednány jako příloha k dokumentu Politika SPS v novém politickém období, zaměřená na vnější prostředí i vnitřní činnost SPS.

Souhrn navrhovaných opatření je rozdělen do následujících tematických okruhů:

- 1/ Formulace cílů vzdělávání v oblasti středního odborného technického vzdělávání a výuky řemesel stavebního charakteru ve spolupráci s odborníky z praxe, přiblížení vzdělávacích programů potřebám trhu práce
- 2/ Skladba základní sítě vzdělávacích zařízení jednotlivých oborů v kraji
- 3/ Předškolní a školní technická a manuální příprava mládeže
- 4/ Systém toku informací o řemeslech směrem k žákům a rodičům při volbě povolání, zlepšení mediálního obrazu řemesla
- 5/ Přijímání žáků na střední školy a učební obory
- 6/ Rozložení podílu teoretické a praktické výchovy ve školách
- 7/ Stanovení maximálního počtu žáků na učitele odborného výcviku podle profesí

- 8/ Systém financování a řízení středního odborného školství.
- 9/ Daňové úlevy pro firmy spolupracujícími se školami
- 10/ Vytvoření systému smluv mezi partnery /škola, firma, žák/
- 11/ Stanovení podmínek, jejichž neplnění má vliv na výši podpor
- 12/ Využití spolufinancování z prostředků EU
- 13/ Podpora učňovského školství prostřednictvím veřejné zakázky
- 14/ Jednotné zkoušky pro obory vzdělání s výučním listem
- 15/ Obsahy maturitních a mistrovských zkoušek
- 16/ Zvýšení požadavků na odbornost pro výkon stavebního řemesla

ad 1/**Formulace cílů vzdělávání v oblasti středního odborného technického vzdělávání a výuky řemesel stavebního charakteru ve spolupráci s odborníky z praxe, přiblížení vzdělávacích programů potřebám trhu práce**

V naplňování strategických záměrů vzdělávací politiky ČR realizací konkrétních opatření je nezbytné, aby relevantní státní a veřejné orgány úzce spolupracovaly se zaměstnavatelskými svazy, komorami, profesními spolky (cechy) a významnými firmami. V této souvislosti nutno ctít zásadu, že profesní odborné složky budou určující pro to, co se bude učit a pedagogické složky pro to, jak to naučit.

Formulovat cíle učňovského školství s ohledem na požadavky praxe průmyslu a stavebnictví, držet se prvků zdravého rozumu. Neusilovat o dostižení Evropy v počtech obyvatel s maturitou či vysokoškolským vzděláním.

Základním společenským zadáním pro výuku řemesel je získání manuálně zručného jedince se základní technickou a komunikační vybaveností, finanční gramotností, majícího zažité standardní pracovní návyky a snahu dále se rozvíjet ve svém oboru.

ad 2/**Skladba základní sítě vzdělávacích zařízení jednotlivých oborů v kraji**

Zřizovatelskou funkci pro střední odborná učiliště a střední školy je žádoucí vykonávat na krajské úrovni za přímé spolupráce zaměstnavatelských svazů, komor, profesních spolků (cechů) a významných firem v regionu. Soustavně posilovat spoluzodpovědnost podnikatelské obce za úroveň a obsah vzdělávacího procesu.

Optimalizovat síť vzdělávacích zařízení jednotlivých oborů tak, aby odpovídala potřebám trhu práce a specifické oborů v kraji. V této souvislosti zajistit účast zástupců podnikatelské obce ve výborech krajských zastupitelstev, event. ve speciálních komisích pro tuto problematiku. Omezit slučování středních škol ve větší různorodé celky, kde výuka řemesel je okrajovou záležitostí. Vytvářet centra s jednotným zaměřením (stavebnictví, strojírenství, zemědělství, dřevozpracující, a atd.).

ad 3/**Předškolní a školní technická a manuální příprava mládeže**

Prosadit systémovou přípravu dětí předškolního věku a žáků základních škol na budoucí povolání technického charakteru významně posílenou o prvky polytechnické výchovy. Jako součást předškolní výchovy dětí je nutno ve větší míře zavést používání stavebnic. Současně doporučujeme opětovné zavedení pracovní výchovy na základních školách.

Pro propagaci řemeslných oborů na základních školách využít studentů středních škol, kteří mohou bezprostředně sdělit žákům základních škol své poznatky ze studia. Trvale využívat pro propagaci výstupu z realizovaných projektů podporujících přírodní vědy a technické vzdělávání (např. Líheň zručnosti, TECHYes, Trojlístek) a nové projekty realizované v rámci národních operačních programů.

Všemi dostupnými prostředky /přednášky, film, televize, soutěže, propagace významných osobností v oboru/ posilovat vědomí vysokého společenského významu odborného technického vzdělávání a výuky řemesel.

ad 4/**Systém toku informací o řemeslech směrem k žákům a rodičům při volbě povolání, zlepšení mediálního obrazu řemesla**

Vytvořit informační systém na podporu rozhodování žáků rodičů o budoucím povolání. Jako součást informačního systému ustavit strukturu kariérového poradenství s využitím institutu pedagogicko-psychologických poradců při oddělení této problematiky od výchovného poradenství. Pro zvýšení informovanosti a přehledu doporučujeme intenzivnější kontakty poradců s firmami.

Zvýšit informovanost žáků základních škol o stavebnictví, jeho významu a tvůrčím potenciálu. V tomto procesu využít výchovných poradců. Tyto poradce vybavit dostatkem informací o stavebních řemeslech.

Zajistit prostřednictvím školských odborů krajských úřadů přímé informační propojení mezi zaměstnavatelskými svazy, komorami a profesními spolky (cechy). Maximálně využívat stávajících projektů přímo v kontaktu s žáky a rodiči.

Ze strany podnikatelských subjektů organizovat dny otevřených dveří na stavbách, výrazněji prezentovat na školách stavebnictví jako tvůrčí a perspektivní obor. Na podporu technického školství využívat multimediální CD a DVD, např. Naše řemeslo má zlaté dno (vydal SPS).

ad 5/

Přijímání žáků na střední školy a učební obory

Děti, které vycházejí ze základních škol, mají rozdílnou úroveň znalostí. Doporučujeme proto zamezit přijímání žáků na střední školy bez přijímacích zkoušek a zavést jednotné přijímací zkoušky na střední školy s maturitou. Ty by měly být prováděny na všech školách bez ohledu na zřizovatele - na veřejných, církevních i soukromých školách.

Jednotná přijímací zkouška bude znamenat tzv. nepodkročitelnou hranici znalostí a vědomostí, která je nutná, aby dítě mohlo studovat střední školu s maturitou. Test bude přenositelný, uchazeč tedy bude moci výsledky testu využít i na jiné škole.

Obsah části zkoušky bude povinná pro všechny školy, ředitelé středních škol zároveň dostanou možnost povinnou část rozšířit o zkoušky z dalších předmětů.

Pro přijetí žáka na střední školu s maturitou doporučujeme stanovit minimální požadavky (např. pro přijetí na gymnázium min. 80 bodů ze 100 možných, střední školy s maturitou min. 60 bodů ze 100 možných).

Na školách s učebními obory provádět přijímání žáků formou dialogu nad zvoleným učebním oborem s analýzou vztahu ke konkrétnímu řemeslu.

ad 6/

Rozložení podílu teoretické a praktické výchovy ve školách

V učebních oborech ukončených výučním listem zajistit rozvržení teoretické a praktické výuky s důrazem na manuální zručnost a praktické poznání práce nejen ve výukových dílnách, ale především na stavbách.

Při organizaci odborného výcviku ve stavebních řemeslných oborech respektovat sezónnost prací /zrušit pravidelné střídání týdne praxe a týdne teorie, které je pro stavební obory nevhodující/.

Odborný výcvik u stavebních řemeslných oborů - základní formy:

1. ročník - na dílnách - získání manuální zručnosti - neprovádí se na zakázkách ani u firem
2. a 3. ročník - upřednostňovat práci na stavbách, v níže uvedených formách výuky odborného výcviku
 - žáci pod vedením učitelů odborného výcviku realizují drobné zakázky, jejich dodavatelem je škola
 - žáci pod vedením učitelů odborného výcviku plní dílčí zakázky na stavbách vedených stavební firmou
 - škola má smlouvu s firmou, která zajišťuje odborný výcvik pro žáka, pod vedením instruktora odborného výcviku ve firmě.
 - žáci prostřednictvím svého zákonného zástupce mají smlouvu s firmou, která má svůj program pro podporu školství

Základní poměrové schéma výuky stavebních učebních oborů nenařizovat dogmaticky. Ponechat odpovědným zástupcům škol a firmám možnost různých řešení v intervalu:

Varianta A /minimální varianta pro odborný výcvik, maximální pro teoretické vyučování/

1. ročník - 25 % odborný výcvik + 75% teoretické vyučování
2. ročník - 50 % odborný výcvik + 50 % teoretické vyučování
3. ročník - 75 % odborný výcvik + 25 % teoretické vyučování

Varianta B / maximální varianta pro odborný výcvik, minimální pro teoretické vyučování/

1. ročník - 25% odborný výcvik + 75% teoretické vyučování
2. ročník - 75% odborný výcvik + 25 % teoretické vyučování
3. ročník - 80% odborný výcvik + 20% teoretické vyučování /pouze odborné předměty/

S ohledem na ustanovení živnostenského a autorizačního zákona musí na školách s výukou stavebních řemeslných oborů, pokud budou samostatnými dodavateli stavebních prací, fungovat odpovědný zástupce pro provádění staveb, jejich změn a odstraňování. Toto provázet s kariérním řádem rezortu školství.

Zajistit propojení odborného vzdělání končícího výučním listem se vzděláním středním, které by nekončilo maturitou, ale novým institutem mistrovské zkoušky, spojené rovněž s výučním listem. Mistrovskou zkoušku by absolvent středního vzdělání ukončeného výučním listem skládal po tříleté praxi. Po absolvování této zkoušky by mohl mít absolvent kvalifikaci pokračovat ve studiu bakalářském.

ad 7/**Stanovení maximálního počtu žáků na učitele odborného výcviku podle profesí**

Maximální počet žáků na učitele odborného výcviku u stavebních řemeslných oborů, vč. oboru klempíř, truhlář, s přihlédnutím na specifika stavebnictví, úroveň žáků ze ZŠ, bezpečnost práce na rotačních strojích, práce ve výškách, přepravu učňů na stavby, práce na CNC obráběcích centrech, odborný výcvik stanovit takto:

- první ročníky - ruční práce na dílnách, s vyloučením práce na strojích maximálně 12 žáků
- vyšší ročníky s ohledem na výše uvedené skutečnosti maximálně 7 žáků
- při práci na zakázkách u oborů tesař, klempíř, truhlář a instalatér a při práci na CNC obráběcích centrech maximálně 4 žáci.

Počty žáků ve třídách ponechat na rozhodnutí vedení školy.

V daných souvislostech zajistit rovné postavení učitele odborného výcviku ve srovnání s učiteli teoretických předmětů.

V rámci výuky učebních oborů (obory H) je nutné, aby učitel odborného výcviku mohl učit i odborné předměty. Minimální požadavky na učitele odborných předmětů - středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou, výuční list v odpovídajícím oboru, minimálně pět let prokazatelné praxe v oboru a absolvování základního pedagogického studia.

Učitel odborného výcviku, který má středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou, je vyučen v řemeslném oboru, má pět let praxe ve stavební výrobě a absolvoval pedagogické studium v požadovaném rozsahu, nebo je autorizovaným technikem podle zákona 360/1992Sb. a absolvoval předepsané pedagogické minimum, může učit odborné předměty.

ad 8/**Systém financování a řízení středního odborného školství**

Stávající systém financování na žáka motivuje školy k přijímání maximálního možného množství žáků bez ohledu na jejich schopnosti a následně kvalitu jejich výuky. Je žádoucí vytvořit systém financování odborného technického školství založený na akcentování kvality vzdělání žáků a jejich upotřebitelnosti na trhu práce ve vazbě na specifika oborů a koncepcí rozvoje průmyslu a stavebnictví v regionu. Finančně podpořit méně početné a víceoborové třídy. Do systému financování odborných technických škol včlenit princip spoluúčasti firem na vzdělávacím procesu opřený o motivující daňové úlevy.

Je nutno změnit systém financování středního školství tak, aby přidělované finanční prostředky odpovídaly reálným nákladům na výuku, kryly zákonem dané náklady a aby bylo zamezeno možnosti svévolných úprav přidělovaných částek zřizovateli škol (např. na obor v jednom kraji 25 000 Kč na žáka, na tentýž obor v jiném kraji 40 000Kč na žáka).

Systémově na celostátní úrovni řešit spolupráci škol a partnerů z řad firem ve spolupráci se zaměstnavatelskými svazy a komorami. Zpracovat "Kooperativní model spolupráce škol a firem", který bude založen zejména na:

- výrazném zvýšení prestiže technických oborů
- podmínkách pro zajištění exkurzí, stáží a praxí pro žáky a povinných stáží pro pedagogy v reálném prostředí podniků
- poskytování relevantních informací o oborech a potřebách trhu práce
- spolupráci při přípravě školních vzdělávacích programů
- účasti odborníků působících v ČSSI, ČKAIT a podnikatelských subjektech na přímé výuce žáků škol
- účasti zástupců zaměstnavatelských svazů, komor a významných firem při závěrečných zkouškách a možnosti vykonávat tyto zkoušky ve spolupráci se zaměstnavateli na jejich pracovištích.

V případě, že škola je zaměřena na jeden technický obor v rámci stavebnictví, je nezbytné upřednostňovat ve vedení školy techniky s odborností a praxí v oboru. Důvodem je předpoklad lepšího propojení s odbornou veřejností v regionu a lepší spolupráce s oborovými organizacemi. Toto má přímou vazbu i na zvýšení prestiže vzdělávací instituce a kvalitu výuky.

Každá škola, která má více oborů se potýká více méně s upřednostňováním některých z oborů (maturitní obory x učební obory, stavební obory x službové obory x pečovatelské obory x technické obory, všeobecné předměty x odborné předměty). Z pochopitelných důvodů každý upřednostňuje svou odbornost, která je mu bližší. Ve vedení školy kde je více oborů, by v užším vedení školy mělo být respektováno poměrné zastoupení jednotlivých oborů. Ve školách, kde se učí více učebních oborů, by měl být odpovědný zástupce (ve smyslu živnostenského zákona a prováděcích předpisů autorizačního zákona) pro stavební obory členem užšího vedení školy podřízený přímo řediteli, nemá-li ředitel sám stavební vzdělání. Měla by též být jasně dána hranice odpovědnosti ve vztahu k provádění a realizaci zakázek ve vztahu k Živnostenskému zákonu. Samozřejmostí by měla být účast zástupce stavebních oborů ve školské radě.

Zamezit slučování středních škol, ve větší různorodé celky, kterému jsme dnes svědky. Sloučení gymnázia, obchodní akademie a učiliště s technickými a službovými obory je nelogické, neekonomické a snižuje úroveň středního školství.

ad 9/

Daňové úlevy pro firmy spolupracující se školami

V daňových úlevách pro firmy umožnit odečtení uznatelných nákladů, které poplatník vynaložil v daném zdaňovacím období nebo období, za které se podává daňové přiznání, při realizaci projektů nebo na základě smluv o spolupráci se školami dle školského zákona.

Umožnit vytvoření školních stipendijních fondů přesunem části finančních prostředků

získaných z produktivní činnosti žáka v rámci odborných praxí.

Pro lepší uplatnitelnost na trhu práce by měli být absolventi řemeslných stavebních oborů vybaveni dalšími kompetencemi, se kterými musí počítat metodika přímých nákladů ve školství:

- řidičský průkaz
- jeřábnický průkaz
- svářečský průkaz
- oprávnění pro obsluhu motorové pily
- lešenářský průkaz
- zkouška dle vyhlášky č. 50 pro elektroobory

System daňových úlev zaměřit zejména na motivační příspěvky poskytované na základě smluvního vztahu jako:

- stipendia
- příspěvky na stravování
- ubytování
- vzdělávání ve specializovaných zřízeních dané profese
- jízdné MHD
- nářadí a pořízení osobních ochranných prostředků
- náklady materiálního charakteru pro školská zařízení, spojená s podporou odborného vzdělávání
- náklady, plynoucí ze smluv mezi žákem a firmou a smluv mezi školou a firmou
- náklady na strojní park, materiální vybavení ve školách
- náklady, vynaložené na žáka účastnícího se praktického vyučování nebo odborné praxe při realizaci zakázky firmou (nižší produktivita práce žáků na stavbách, zvýšená spotřeba stavebních materiálů, náklady na zvýšenou bezpečnost, školení)
- náklady na stáže učitelů odborného výcviku a učitelů odborných předmětů
- na společné akce, které organizují školy společně s firmami, (např. olympiáda řemesel)
- na akce propagující odborné vzdělávání na evropské či světové úrovni (euroskills, worldskills)

V souvislosti s výkonem odborné praxe žáků při realizaci zakázek pro stavební firmy optimalizovat výši příjmu žáka za vykonanou práci a následně zahrnou do daňových úlev firmy jako nezbytnou hodnotu předaných zkušeností. Snížit administrativní náročnost při sjednávání spolupráce škol a stavebních firem.

ad 10/**Vytvoření systému smluv mezi partnery (škola, firma, žák)**

Vytvořit systém vzorových smluv uzavíraných mezi žákem, resp. jeho zákonnými zástupci a firmou s konkrétně definovanými závazky obou stran. Zde řešit práva a povinnosti obou smluvních stran, zejména podmínky čerpání hmotného zabezpečení žáka ve vztahu k jeho prospěchu a účasti na výuce či praxi, ustanovení týkající se vypověditelnosti smlouvy při neplnění podmínek a ustanovení týkající se podmínek pracovně právního vztahu (termín nástupu, typ kontraktu apod.) a návratnosti poskytnutých příspěvků. Pozornost věnovat oprávněnosti žáka k právnickým úkonům a roli zákonného zástupce, vymahatelnosti práva a plnění požadovaných lhůt.

Vytvořit systém smluv mezi školami a firmami o vzdělávání a realizaci praxe na stavbách žáků při výhodách plynoucích pro školu a firmu. Kromě daňových odpočtů respektovat specifika spojená s vyššími požadavky na bezpečnost žáků, jejich nižší produktivitu při práci na stavbách a vyšší spotřebou materiálu.

ad 11/**Stanovení podmínek, jejichž neplnění má vliv na výši podpor**

Legislativně upravit stanovení počtu neomluvených hodin žáka jako limit pro snižování, resp. odebrání výplaty sociálních dávek, jejichž příjemcem jsou zákonní zástupci žáka. Při prvním opakování ročníku z důvodu prokazatelného lajdáctví a neomluvené absence stanovit povinnost jisté finanční spoluúčasti rodičů na nákladech za výuku žáka, při dalším opakování případně procento úhrady nákladů zvýšit.

ad 12/**Využití spolufinancování z prostředků EU**

Pro vyšší podporu učňovského školství a při dodržení předpisů o veřejné podpoře v letech 2014 – 2020 využít finanční prostředky EU- zejména ESF či Erasmus+ (dříve Leonardo da Vinci). Podporu směřovat nejen do zlepšení technického stavu objektů, ve kterých probíhá výuka, ale i do technologických částí (stroje, zařízení, ruční a elektrické nářadí, informační technologie, počítače, multimédia, atd.). Umožnit podporu pilotních projektů, na kterých budou partnerství firem a škol ověřována (náklady na právní služby, spotřebovaný materiál, používané technologie, zvýšené nároky na bezpečnost, propagaci).

Zahrnout do podporovaných činností projekty zlepšující informovanost veřejnosti o stavebním řemesle, jeho historii, současnosti a významu pro společnost.

Posoudit možnosti jak podpořit realizaci stavebních děl přímo školskými zařízeními jako zhotoviteli drobných zakázek.

ad 13/**Podpora učňovského školství prostřednictvím veřejné zakázky**

Prostřednictvím výběrových řízení v režimu veřejné zakázky podpořit subjekty, které se podílejí na odborném vzdělávání a posílit spolupráci škol s firmami, živnostníky, orgány místní samosprávy a státem zřízenými institucemi. A to ve dvou rovinách:

- a) Stavebnímu podnikateli, který na svých stavbách umožní žákům školy provádění odborné praxe, poskytnout ve výběrových řízeních v režimu veřejné zakázky jistou výhodu. Například umožnit zadavateli stanovit kvalifikační předpoklady popř. jiné podmínky zadání tak, aby spolupráce školy a firmy byla zvýhodněna (hodnocení organizace, kvalifikace a zkušeností pracovníků podílejících se na plnění veřejné zakázky).
- b) V §18 Zákona o veřejných zakázkách odst.4b, stanovit pro střední odborná učiliště, v souvislosti s podlimitními veřejnými zakázkami, shodnou obecnou výjimku z působnosti zákona, jako je tomu u Věžeňské služby ČR.
Pro potřeby běžné praxe u zakázek malého rozsahu, které budou realizovány školou zaměřenou na výuku řemesel respektovat skutečnost, že zásada transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace je dodržena bez dalších průkazů.

ad 14/**Povinná jednotná zkouška pro obory vzdělání s výučním listem**

Požadujeme řešení podporující věcné cíle vzdělávání. Chceme, aby závěrečná zkouška naplňovala ukazatele dokládající zvládnutí oboru jako celku:

- a) širší zadání výrobku, případně řemeslné práce provedené jako dílčí část stavby s několika základními prvky, které je nutné dodržet.
- b) příprava zpracování zakázky (marketing, materiály, výkresy, rozpočet, časový harmonogram)
- c) realizace (efektivní využití materiálu, technologie výroby, správná konstrukční řešení, BOZP)
- d) uplatnitelnost zakázky (celkové naplnění požadavku, estetika, funkčnost, časová a ekonomická kritéria splňující požadavky aktuálního tržního prostředí a praxe)

Zadání závěrečné zkoušky vyhlásit první den posledního školního roku a směřovat je na zaměstnavatele (pokud bude znám), u kterého bude po škole jedinec zaměstnán. Zadání musí odrážet aktuální vývoj v oboru. Hodnocení takové práce by mělo odpovídat parametrům

stanoveným a trvale aktualizovaným stálou oborovou komisí. Členové zkušební komise vypracují závěrečnou zprávu se zpětnou vazbou pro další fungování školy.

ad 15/

Obsahy maturitních a mistrovských zkoušek

Požadujeme, aby maturitní zkouška na odborných technických školách kromě všeobecné části (dnes prosazované a řešené), měla část pro praktické uplatnění znalostí a dovedností zaměřených na požadavky z praxe. Tato část bude řešena na modelových případech nebo konkrétním problému na stavbě. Dnešní snaha středních průmyslových škol stavebních je v mnohých případech zaměřena na výchovu „projektantů“. Je třeba připravit studenty na praxi rozpočtářů, přípravářů, mistrů s řemeslnou vybaveností.

Ke zkoušce by každý žák měl předložit portfolio o své odbornosti (praxe, brigády, exkurze, realizované zakázky, ročníkové práce). U zkoušky musí být odpovědní a aktivní členové cechů, komor a svazů. Technický pokrok se vyvíjí stále rychleji a školství musí pružně reagovat na tento proces změn. Žáci musí být přesvědčeni o tom, že co se ve škole učí, jim pomůže v jejich budoucím životě. Do obsahu vzdělávacích programů zahrnout výuku tvorby výkazů výměr, cenových kalkulací, rozpočtů, úrokových počtů.

Maturita - shrnutí:

- Rozdělena na tři části: všeobecná, odborná a praktická
- Každý žák v průběhu studia zpracovává průběžně své portfolio odbornosti – podmínka připuštění k maturitě
- Praktická část zkoušky zaměřena na to co předpokládá, že bude absolvent dělat po maturitě, nejlépe ve spolupráci s budoucím zaměstnavatelem. Širší volba výběru (příklady: obhajoba ročníkového projektu stavby spojená s vypracováním výkazu výměr na zadaný projekt, provedení rozpočtu stavby na zadaný projekt
- Vedení seznamu lidí např. z řad členů ČKAIT A SPS, kteří mají zájem být členy maturitních komisí a kteří by byli garanty maturitní zkoušky.
- Členové maturitní komise vypracovávají závěrečnou zprávu se zpětnou vazbou pro další fungování školy.

Zavedení mistrovské zkoušky považujeme za aktuální téma k odborné diskuzi mezi zástupci firem, jejich zastřešujícími organizací a cechů, odborných ministerstev s MŠMT. Její forma, obsah, časová náročnost, personální obsazení, profinancování, cíle jejího zavedení vyžadují nalezení širší shody a poněkud delší čas. SPS bude tyto zkoušky podporovat, protože by měly přinést vyšší jistotu pro zákazníky a trvale zvyšovat odbornou úroveň řemesel. Mistrovskou zkoušku umožnit i dříve narozeným.

ad 16/**Zvýšení požadavků na odbornost pro výkon stavebního řemesla**

Jaké nároky a požadavky má společnost na OSVČ je uvedeno v Živnostenském zákoně. Tyto požadavky se v běžném životě a v běžné praxi živnostenských úřadů v nedávné době snižovaly. Dnešní praxe rychlých rekvalifikací, které vyškolí řemeslníka za dva měsíce, je špatná. Rozvoj ekonomiky by měl podporovat jen kvalitní OSVČ a zamezit zneužívání tohoto typu podnikání v šedé zóně. Dosavadní konání státu v oblasti řemesel vedlo a vede k plošné neúctě k manuální práci, k řemeslům ve společnosti.

Cílem navrhovaných změn je vychovat jedince s klasickým řemeslným základem, který by se po vyučení samostatně orientoval a profesionálně pracoval ve stavební výrobě, tedy na stavbách, dokázal pracovat samostatně, spolupracoval v kolektivu i s ostatními řemesly. Má všeobecnou představu o jejich režimu, bude se snadněji a lépe dále vzdělávat a rozšiřovat si odbornost v dalším stavebním řemesle.

V případě, že o učně má zájem podnikatelský subjekt je možné jeho specializaci formovat již na škole po vzájemné spolupráci školy a firmy. Všeobecným řemeslným základem by měl projít každý. Představa našeho školství, že z kohokoliv udělá po absolvování krátkodobého kurzu řemeslníka, není dobrá.

Návrh na zvýšení požadavků na odbornost OSVČ pro výkon stavebních řemesel:

- Intenzivnější zapojení řemeslných cechů, svazů, komor.
- Vyučební list a minimální praxe v oboru jako základní předpoklad pro vydání živnostenského listu na řemeslnou živnost (živnostenský list by měli dostat jen absolventi H oborů).
- Zavedení institutu mistrovské zkoušky do Živnostenského zákona jako předpoklad pro vykonávání vázané živnosti, zejména ve vztahu k veřejným zakázkám.
- Zavedení institutu celoživotního vzdělávání v určitých časových cyklech jako podmínku (povinného) členství u cechů zejména u vázaných živností.
- Celoživotní vzdělání jen akreditované programy u prověřených institucí: vzdělávací akce, školení u výrobců materiálů a technologií, odběr odborné literatury, seznam provedených zakázek s jednoduchým ekonomickým vyhodnocením.
- U cechů vedení seznamů řemeslníků s portfoliem, které bude obsahovat i údaje o dosaženém vzdělání a odborné způsobilosti
- Zavedení kmenových oborů jako základní prvek výuky učňovského školství. Příklad kmenovým oborem je zedník, u kterého bude stanoven základní rozsah znalostí a dovedností, které má umět uplatňovat v praxi, z nich bude zařazen výběr témat do závěrečné zkoušky v rozsahu cca jejich 60% a zbytek doplní škola v dohodě s firmami jako specializaci.
- Využívat tuto specializaci školami pro reakci na potřeby trhu práce, další specializace by byla rozšířením řemeslnického portfolia jedince. Učební obor by byl jeden, nedělat zbytečně z každé specializace učební obor.

- Zaměstnanci státní a veřejné správy, kteří jsou v pracovním nebo služebním poměru, by neměli aktivně vykonávat živnostenskou činnost.

V Praze 24. 9. 2014

Zpracovali: Pavel Ševčík, František Fiala